

ספר

גם אני אודך

*

כולל בירורי הלכות ומשא ומתן בענינים
הנוגעים למעשה שקיבלתי מידידי
הג"ר משה חליוה שליט"א מח"ס ענפי משה
ושא"ס

*

חלק ס"ז

*

על שאלותי שחקרתי
בחסדו הגדול של הקב"ה
גמליאל הכהן רבינוביץ
בן אאמו"ר הגה"ח רבי אלחנן יד, שליט"א

שנת תשפ"ו לפ"ק

© כל הזכויות שמורות

הערות והארות יתקבלו בשמחה רבה
להרב גמליאל הכהן רבינוביץ

ת.ד. 539

בני ברק

טל: 052-7128536

7128536@gmail.com

פקס: 03-5201299

הסכמת הגה"צ רבי שמאי קהת הכהן גרוס שליט"א

הרב שא"י קהת הכהן גראס

א"ל דקדק אתיקי הדת דחסידי בעלזא בא"י
רחי רבני חיים דקרית בעלזא ירושלים ע"ה ק ירושלים תוכביא

[illegible]

הסכמת הגה"צ גאב"ד זכרון מאיר זצ"ל

חיים מאיר הלוי ואזנר

רב אב"ד ור"מ

זכרון מאיר, בני ברק

בן לא"א מרן פוה"ד גאון ישראל הכ"מ ז"ל

בס"ד. יום כ"ג שבט תשע"ו

הנה כבוד הה"ג האברך שלם בדעת ובתבונה ר' גמליאל הכהן
רבינוביץ שליט"א הראה לי ספרו היקר ובו חליפת מכתבים
ותשובות נפלאות מהה"ג רבי משה חליוה שליט"א כיד ה' הטובה
עליו, בירורי שמעתתא להלכה למעשה, וכב' המחבר כבר זיכה
הרבים בספריו הקודמים, וכמעשהו בראשונות ברוב כשרון כך
מעשהו בספר הזה, ומן המעט שהצצתי לפי מסת הפנאי ראיתי
העמל והיגיעה שהושקע בכדי לכוון לאמיתה של ההלכה.

זיכה כב' המחבר להפיץ מתורתו ויראתו לכבוד ה' ולכבוד תוה"ק,
וחפץ ה' בידו יצליח בכל ימי חייו. לאורך ימים טובים, סייעתא
דשמיא, ברכה והצלחה בכל אשר יפנה לטובה.

ברוב יקר והערכה למען כבוד התורה ולומדיה

חיים מאיר הלוי ואזנר

הסכמת הגה"צ רבי יודה טשזנר שליט"א

יום ב' דר"ח תמוז תשע"ו פה אופקים

מכתב ברכה

לכב' ידידי הרב משה חליוה שליט"א.

ראיתי סדרת הספרים "גם אני אוזך" של תשובות מכת"ר, ומאד נהנתי מהדברים שם, ואפשר לפלפל הרבה בדבריו הנחמדים.

וכעת אסתפק בשתי הערות על תשובתך בחלק ה' של תשובות אלו "גם אני אוזך" עמ' כ"ו, באם נשבר המכסה אם מברך על טבילת הסיר לבדו, ואם כשטובל הסיר עם המכסה האם מברך על טבילת כלים, שכב' כתב שמברך על טבילת הסיר לבד "על טבילת כלים", ודבריו נכונים.

ואוסיף:

(א) ראיתי בספר טבילת כלים להג"ץ כהן שליט"א שכותב, שאם טובל סיר עם מכסה ואין למכסה שימוש נפרד מהסיר הרי שניהם ביחד נחשבים כלי אחד ומברך "על טבילת כלי", אולם אם יש למכסה שימוש עצמי גם בלי הסיר (כמו שיש קערות מפיירקס שאפשר להפוך את המכסה לבשל בו לבד או להשתמש בו להגשת האוכל וכדו') מברך "על טבילת כלים".

(ב) לאחרונה נשאלתי מאברך אחד, שנשבר לו המכסה של הסיר שלו וקנה מכסה חדש, האם צריך לטבול המכסה והאם מברך עליו. ועניתי לו שפשוט שצריך לטבול המכסה, וגם על טבילת המכסה לבד בלי הסיר מברך "על טבילת כלי".

והנני מברך את ידידנו, שיזכה תמיד לשבת על התורה ועל העבודה במנוחת הנפש, ולאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, והשי"ת יצילהו מכל מכשול וטעות, ויוכחו להגדיל תורה ולהאדירה, לזכות את הרבים בספרים מועילים, לאמיתתה של תורה.

בברכת התורה,

יודה טשזנר

הסכמת הגה"צ בעל משנת יוסף זצ"ל

יוסף ליברמן

ראש ישיבת "כולל שומרי החומות"
ורב דקהל סדיגורא ירושלים ת"ו
מח"ס "משנת יוסף"
רח' אבינדב 3 ירושלים תובב"א

בס"ד, ח' אייר תשע"ו פעה"ק ירושלים ת"ו

שמחתי לראות הספר הנכבד בשם גם אני אודך הכולל בתוכו חמישים בירורי הלכה ומשא ומתן בענינים שונים הנוגעים למעשה שכתב הרה"ג החריף ובקי מו"ה רבי משה חליוה שליט"א מח"ס 'ענפי משה' ושאל"ס מק"ק אופקים להרה"ג המפורסם בשערי הלכה מיחוסיו כהונה מו"ה גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א, והם בירורי הלכה נחמדים, בטוב טעם ודעת נאמרים, וכבר איתמחו תרי גברי הרבנים החשובים השואל והמשיב הנ"ל בתורתם דמבדרן בבי מדרשא.

כבר כתבתי בכמה מקומות שהוצאת ספרים בהלכה או באגדה וכדו' הרי זה מרבה קדושה בישראל, והוא הכח הנגדי נגד הסט"א המתנכלת ללומדי ולאחלי התורה, ואשרי מי שזוכה להרבות כבוד שמים.

יהא רעוא שיפוצו מעיינותיהם חוצה, ויזכו להגדיל תורה ולהאדירה, ולהרבות תורה וקדושה בישראל, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא יחד עכב"ב הי"ו, לאורך ימים ושנים.

ובאעה"ח למען התורה הק' ולומדיה

הסכמת הגה"צ רבי שמחה הכהן קוק זצ"ל אב"ד רחובות

ב"ה, י"ד אדר א' תשע"ו

מכתב ברכה

תיתי ליה להרה"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א שזכה כבר מאז לחבר ולפרסם ברבים ספר "פרדס יוסף החדש על המועדים", וכמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה, זכה, חקר שאלות רבות ומגוונות על ד' חלקי שו"ע, והניחן על שולחנו של הרה"ג משה חליוה שליט"א בעל מחבר ספר "ענפי משה" ועוד ספרים, ואת התשובות קיבצם וכדרם הרב רבינוביץ בכריכה נאה בשם "גם אני אודך" למען יוכלו המוני אוהבי תורה להנות מאורם של תורה זו.

חיבה מיוחדת לספר, על שבתחילת הספר העתיק פסקי הלכות מגדולי פוסקי הדור בדורנו מרן הגאון הגדול הגר"ש הלוי ואזנר זצוק"ל בעל "שבת הלוי", שזכה לקבל אישית ממרן הרב זצ"ל.

אנו מברכים את הרב חליוה שליט"א שיזכה לשבת באהלה של תורה ימים רבים וכן להרביץ תורה, ואת הרב רבינוביץ שיזכה להיות שלוהא דרחמנא בהגדלת והפצת תורה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא ומתוך שפע ברכה.

בברכת התורה
ובברכת כהנים באהבה

הרב שמחה הכהן קוק

הסכמת הגה"צ רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א
גאב"ד מערב בני ברק

Rabbi Shmuel Eliezer Shtern
Dayan in Rabbinical Court
of HaGaon HaRav Wosner, Shlita
Rosh Yeshiva Chasam Sofer
Rav of West Bnei-Brak
1 Harav Kuk St. Bnei-Brak 51273

שמואל אליעזר שטרן
דומ"ץ בבית"ד של מדרן הנריש ואזנר שליט"א
ראש ישיבת חזק חת"ס
זרב מערב בני ברק
רחוב הרב קוק 1, בני ברק 51273

בס"ד, יום ד' שבט תש"ס

שמואל אבי אהרן בן יהודה מן החדש,
דיכונת סניג' גמ' יצחק זלמן, אלא וטל יקרה
וולד גשבור מ"ץ כ"ג מאדעו לא כדון הודג
המכילת ונחלל י"י משה אליהו שליט"א, שהגד
בצוץ מוצו לא שאלתיו במה נחלל לא מלך
היפך המכילת דהשכחה, קני' מא"י סניג',
כ"י גמ' יצחק יעקב רבינוה"ל שליט"א, אלא הליטה
היפך ממונה ומנוחש משהו יפה ומו"י שאל
סניג' היפך דיכונת י"י ומנוחש קטל יקרה
שמואל משה ואהרן ממו"י ומנוחש מאדו

דיכונת האוהבה
שמואל זלמן

הקדמה

ישתבח הבורא ויתהלל היוצר אשר זיכני להגות בתורה הקדושה ותוך כדי לימודי בטור ושו"ע ונו"כ חנני בשאלות נחוצות ומעשיות, ולהעלותן על שולחן מלכים מאן מלכי רבנן, ותהלה לק-ל הנני זוכה לעמוד בקשר רצוף עם תלמידי חכמים וגדולי הדור שליט"א אשר משיבים על ספקותי בעין יפה.

בחיבה מיוחדת זכיתי לקבל מאות תשובות מידידי המופלג הג"ר משה חליוה שליט"א מח"ס ענפי משה ושא"ס נכבדים, תוכן רצוף אהבה, וכדי שלא למנוע טוב מבעליו אמרתי מיגו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה והנני מדפיס כעת בס"ד חלק שישים ושבעה הכולל תשובות ובירורים בנוסף למה שזכיתי להדפיס מכבר שישים ושישה חלקים מתשובותיו ואי"ה עוד חזון למועד לכרכים הבאים בס"ד, ויש בזה תועלת להראות איך שבכל סעיף בשו"ע אפשר להתעמק ולחדש היכי תמצי ונפק"מ להלכה, ולחקור בשורש טעם שבכל הלכה והלכה, וקוב"ה חדי בפלפולא דאורייתא, ותן לחכם ויחכם עוד, שיהיה לסיוע גדול לעיין בהלכה היטב, שכל איש מישראל חייב להתנהג כפי ההלכה על כל צעד ושעל בכל עת ובכל שעה.

וקראתי שם החיבור גם אני אודך כשאר החיבורים שהוצאתי לאור בס"ד משום ששמי גמליאל ואני אומר זה הפסוק בפסוקים לשמות אנשים בתהלים (ע"א, כ"ב) "גם אני אודך בכלי נבל אמתך א-לקי אזמרה לך בכנור קדוש ישראל".

וביאורו שגם אני אודה לה' על החידושים שחנני ברוב רחמיו וחסדיו, וגם להודות לידידי הג"ר משה חליוה שליט"א שהקדיש מזמנו היקר לענות לי בחפץ לב על כל ספקותי.

ואסיים בתפילה "יוצרי הבינני מורשה להנחיל" שאזכה להנחיל מורשה זו תורה לדורות עולם ולהגדיל תורה ולהאדירה ויתקיים בנו מקרא שכתוב "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", אמן כן יהי רצון.

בברכת כהנים באהבה, כעתירת

גמליאל הכהן רבינוביץ

מח"ס "גם אני אודך" ו"פרדס יוסף" החדש על המועדים

אקדמות מילין

אודה ה' בכל לבב על כל טובותיו ונפלאותיו עמדי ועם כל אשר לי מידו יתברך, ועל שזיכני במתנת חנם לעמוד בשער דהאי ספרא "גם אני אודך" חלק שישים ושבעה מתשובותינו לשאלותיו היקרות דידינו הרה"ג החו"ב צנמ"ס שלשלת היוחסין כש"ת מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ופרדס יוסף החדש על המועדים אשר בטוב עינו נשאו ליבו להוציאו לאור עולם כשישים ושישה כרכי תשובותינו הקודמים אשר הו"ל בטוב טעם ודעת. ויהא רעוא קדם אבוהון דבשמיא שיזכו הוא וכל אשר באהלו להתברך בכל הברכות האמורות בתורה.

והא מילתא דפשיטא דאין לסמוך בשום פנים ואופן על תשובותינו להלכה ומכל שכן למעשה הן באשר לא זכיתי להגיע להוראה והן לצד אשר נכתבו לפום ריהטאי ולפי מיעוט שכלי וידיעותי וכאשר הארכנו בהקדמתנו לחלקים הקודמים, באופן שכל הדפסת הני תשובות הוי לפלפולא בעלמא ולהעיר לב המעיינים למישקל ולמטרי בהני שמעתתא ותרבה הדעת. ולמורי ההוראה משפט ההכרעה. ואודה לכל אשר יעמידנו בקרן אורה לאמיתה של תורה [ועיין בהקדמת שו"ת אז נדברו חלק ה', עמוד ד', ד"ה זאת, ע"ש].

ומצלאין אנן קמ"י מלכא ואלהא דשמיא כי יזכנו להוסיף להגדיל תורה ולהאדירה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גואל צדק ועד בכלל.

הק' משה חליוה

מפתחות

חלק אורח חיים

- סימן א' – במ"ש במסכת כלה (פרק שלישי) "ויושב ומטנף כסותו לפני ת"ח".....א.
- סימן ב' – שניים האומרים קדיש ואחד סיים קודם על מה יענה.....ב.
- סימן ג' – עשיית "מופע" בעניני שלום בית בבית הכנסת.....ד.
- סימן ד' – לחמניה שמניחים בה קוביית שוקולד באפיה אם היא כפת הבאה בכסנין.....ה.
- סימן ה' – אכילת טשולנט בימי החול.....ו.
- סימן ו' – הוצאת שברי זכוכית מחלון שנשבר בשבת.....ז.
- סימן ז' – סגולות למוצאי שבת.....ח.
- סימן ח' – קידוש לבנה בעלות השחר.....ט.
- סימן ט' – אפיית מצה שא"א לאכלה לשם מצוה אלא שלא כדרך אכילה..י.
- סימן י' – נוסח הברכה באכילת הפסח.....יא.
- סימן י"א – מכתב לקונטרס "מנחת פרי" עמ"ס פסחים.....יב.
- סימן י"ב – רמזים באמירת "קדש ורחץ" בהגדש"פ.....יג.
- סימן י"ג – אכילת דברים חמוצים בר"ה באופנים שונים.....יד.
- סימן י"ד – בהא דסוכה מגינה מזרם ומטר.....טו.

חלק יורה דעה

- סימן ט"ו – חילוני המתנגד לטבילת כליו אם רשאי בנו להטבילם בלא רשותו.....יז.
- סימן ט"ז – אם יש דין ערלה בפירות הפקר.....יח.

חלק אבן העזר

- סימן י"ז – בענין יחוד ברכבת.....יט.

ענינים שונים

סימן י"ח – הכנסת אורחים כשע"ז יוכל להכשל בלשון הרע ח"ו כ
סימן י"ט – אם מותר לכתוב על צנצנת קפה פרטית שהיא בהכשר מסוים
ע"מ שלא יקחו הימנה..... כא
סימן כ' – אם האב יכול לכתוב פתק לגנת בשם ה'אם..... כב
סימן כ"א – מכתב לקונטרס "ואלה מסעי בני ישראל"..... כג
סימן כ"ב – במ"ש בכלה רבתי (פרק שלישי) שאהרן הכהן היה אוהב שלום
ורודף שלום..... כד

רמזי מקרא

סימן כ"ג – בקרא (בראשית י"ח א') וירא אליו ה' וגו' כה
סימן כ"ד – בקרא (בראשית י"ח א') וירא אליו ה' וגו' לענין נ' שערי
בינה..... כו
סימן כ"ה – בקרא (בראשית י"ח א') וירא אליו ה' וגו' במשנת הציצים
ופרחים זיע"א..... כז
סימן כ"ו – בקרא (בראשית י"ח כ"ז) "ואנכי עפר ואפר"..... כח

סימן א'

במ"ש במסכת כלה (פרק שלישי) "ויושב ומטנף כסותו לפני ת"ח"

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

במס' כלה רבתי (פרק שלישי) אי' ויושב ומטנף כסותו לפני ת"ח, ע"ש. ובפי'
עמ"ס כלה רבתי להרה"ג ריא"ל רוזנגרטן שליט"א (שם, ד"ה ויושב ומטנף
כסותו לפני ת"ח) כ' "שיושב על הקרקע ללמוד ואינו חש שמא יטנפו בגדיו
שאינו נותן לשום דבר להיות מונע ממנו מללמוד וכדתנן (אבות פ"א מ"ד) יהי
ביתך בית ועד לחכמים והוי מתאבק בעפר רגליהם", עכ"ל. וע"ש גירסא
אחריתא בזה, ע"ש.

ועי' בפי' הר"ב ז"ל לאבות (שם ד"ה והוי מתאבק בעפר רגליהם) דכתב
בפירוש בתרא וז"ל פ"א שתשב לרגלים על הארץ שכך היו נוהגים שהרב יושב
על הספסל והתלמידים יושבים לרגליו על גבי קרקע, ע"כ. והנה יתכן שאין
הכונה שישבו על הקרקע בלא הפסק כלל ואך דר"ל דישבו על מחצלת
הפרוסה על הקרקע וכה"ג. ובזה מתפרש נמי מ"ש בכלה רבתי הנ"ל דאינו
חושש שיטנפו בגדיו שכן הדרך ביושב אף על מחצלת שבגדיו יוצאים חוץ
הימנה ומטנפים באבק הארץ.

וא"ת דניחוש לה מצד מה דאסור לת"ח שימצא רבב על בגדו (עי' שבת דף
ק"י"ד א') הא מיהא לכאוי' ל"ש זה באבק הארץ ועי' מאי דהארכנו בהא
בעזה"י בס' ענפי משה על סדר שו"ע אורח חיים חלק ראשון (סי' י"ד) ע"ש.
ואף את"ל דמישך שייך זה בהא י"ל דאזמן גופי' שיושב על הארץ ל"ש למיחש
בהא דהכל יודעים שהוא מפאת ישיבתו על הארץ ואה"נ דאחר שקם ממקומו
יזהר שיהיו בגדיו נקיים כראוי לכבוד התורה.

בכל חותמי ברכה

הק' משה חליוה

סימן ב'

שניים האומרים קדיש ואחד סיים קודם על מה יענה

למע"כ חתן תמים למעלות ומידות יקר יקרים הרב אריה זילברשטיין שליט"א,

שלו וברכה וכט"ס,

קבלתי מידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושאל"ס את ספרו החדש "שאל אביך" היו"ל בסיוע מכון גם אני אודך בראשות ידידנו הנ"ל שליט"א ובו קיבץ מע"כ נ"י ד"ת מאירים ומשמחים שזכה לשמוע מזקנו הגדול מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א ונו"נ בהם כדת של תורה ואשרי לו שככה לו.

מידי עיוני בהא ספרא ראיתי (עמוד קנ"א) אשר שאל לזקנו מרן שליט"א בזה"ל מצוי בבתי כנסיות שישנם ב' אנשים האומרים קדיש ספרדי ואשכנזי, לספרדי יש קדיש יותר ארוך, כך שהאשכנזי מסיים את הקדיש שניה לפני שהספרדי סיים, השומע מסתפק איזה אמן לענות האם על הקדיש של שניהם או רק על הקדיש הראשון או האחרון, עכ"ל.

והשיבו מרן שליט"א "לראשון, כי עונים אמן על אותו דבר, ואם הוא ענה, קיים את המצוה", עכ"ל.

ולקושטא דמילתא כמדו' דמצין למילף הך שאילתא ממ"ש בשו"ת הלכות קטנות ח"ב (סימן מ"ח) וז"ל שאלה, לפעמים אומרים ג' וד' קדיש ביחד ואחד מקדים לחברו כיצד יענה אחריהם. תשובה. אם באים כל אחד תוך כדי דיבור של חברו יענה עם הראשון ויעלה לכולם או ימתין עד האחרון ואם יש הפסק ביניהם נראה שיענה אחר כל אחד ואחד, עכ"ל. ומייתי ליה נמי המ"ב סי' נ"ה (ס"ק ד') עיין שם, ועיי' בשע"ת סי' נ"ו (ס"ק ג') מ"ש מהברכ"י דיענה רק אחר זה שהתחיל ראשון, ועיי' בפסק"ת סי' נ"ה (ס"ק ו') מ"ש עוד דעות בזה, ע"ש היטב. ולכא' ליכא לחילוקי להאי ענינא בין שנים האומרים קדיש באותו נוסח לבין שנים שאין אומרים אותו נוסח (אא"כ ישנו הפסק מרובה מאד דיל"ד בזה) ועיי' בספרנו ענפי משה על סדר שו"ע או"ח חלק ראשון (סימן ש"ט) מאי דכתיבנא לדון בספרי ההלק"ט והברכ"י, ע"ש. וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן.

והנני חותם בברכה נאמנה כי יזכו לבנות בית נאמן בישראל ולראות דורות
ישרים ומבורכים לאי"ט.

ביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה

סימן ג'

עשיית "מופע" בעיני שלום בית בבית הכנסת

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

ע"ד מה שמפרסמים שמארגנים בבית הכנסת "מופע" בענין שלום בית אשר
יסודו לחזק את השלום בית ומועבר על ידי אחד מפורסם שמוסר זה עם
בדיחות והומור רב. הנה הגם כי כוונת אותם המארגנים רצויה לחזק את
שלום הבית אשר הוא מיסודי עולם ומצינו בדברי חז"ל הק' דברים נשגבים
בזה מכל מקום נראה שאין היתר לעשות זה בביהכנ"ס דהלכה פסוקה בשו"ע
או"ח סי' קנ"א (סעיף א') בתי כנסיות ובתי מדרשות אין נוהגין בהם קלות
ראש כגון שחוק והיתול וכו' ובמ"ב (שם, ס"ק א' ד"ה קלות ראש) כי וז"ל כי
הם נקראים מקדש מעט כמו דכתיב "ואהי להם למקדש מעט" ובמקדש
כתיב "ואת מקדשי תיראו" שיהא מוראו על השוכן עליו, וכתב בסמ"ק
שבעוון קלות ראש בבית הכנסת נהפכין לבית עבודת גילולים חס ושלום
עכ"ל. ומכל שכן שמפרסמים בראש כל חוצות שאין המדובר בשיחה בעיני
שלום בית אלא כאמור במופע דאין מקום דבר זה בביהכנ"ס אלא באולם
וכהאי גוונא, וכן נמי יש לעורר על הבאת דרשנים שכל יסוד דבריהם על דרך
הנ"ל דמה היתר יש בזה, ולמצוה ייחשב לעורר את הגבאים שיתיעצו עם רב
המקום לידע באיזה דרך ישכון אור.

בברכה וביקר
הק' משה חליוה

סימן ד'

לחמניה שמניחים בה קוביית שוקולד באפיה אם היא כפת הבאה בכיסנין

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

ע"ד השאלה במה שישנם האופים לחמניות קטנות ומניחים בתוכם קוביית
שוקולד אם חשיב עי"ז כפת הבאה בכיסנין לברך עליה במ"מ. עי' בשו"ע סי'
קס"ח (סעיף ז') דמבואר דלהשו"ע כל שיש טעם דפירות ותבלין בהעיסה סגי
בזה לאחשובי כפת הבב"כ ולרמ"א ז"ל בעי שיהיה נרגש הטעם דהפירות
והתבלין הרבה מאד ועי' במ"ב (שם, ס"ק ל"ג) ע"ש היטב. ולפי"ז בנד"ד
לדעת השו"ע סגי במה שמרגיש טעם המילוי בעיסה, ולדברי רמ"א ז"ל בעי
שיורגש טעם המילוי הרבה מאד, ונראה דאף להשו"ע אי אופה לחמניה
גדולה ומניח בה קובי' אחת ל"ה זה כפת הבב"כ ודומיא דכתב המ"ב (שם,
ס"ק ל') מהפמ"ג ז"ל דאי נותנים מעט צימוקים בלחם לכו"ע לחם גמור הוא,
ע"ש.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן ה'

אכילת טשולנט בימי החול

כבוד ידידנו הרה"ג מזכה הרבים הוצק חן בשפתותיו כש"ת מוה"ר חיים מלין שליט"א בעמח"ס לשוח בשדה ושא"ס יקרים, אחדשה"ט וש"ת,

בחיבת הקודש קבלתי מידידנו עוז הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א את הקונטרס החדש קובץ גליונות דברי חמד היו"ל בסיוע מכון גם אני אודך בראשות ידידנו הנ"ל שליט"א, ותשוח"ח.

מידי עיוני בקונטרס ראיתי (דברי חמד, גליון ע"ז פ' בלק) שנשאל זקנו מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א ע"ד אכילת טשולנט (חמין) בליל שישי ואם יש בזה טעם לפגם מאחר דמאכל זה מיוחד ליומא דשבתא, והשיב דמאכל זה מיוחד הוא עבור ש"ק ולכן ראוי שלא לאכול הימנו בימי החול ע"מ שיענג את השבת בו וכו'. ובמקורות ונימוקים הרחיב מרן שליט"א בכל זה, ושמחתי נמי כי מייתי בתו"ד למאי דהשיבנו מו"ר הגאון הגדול ציס"ע רבי יוסף ליברמן זצוק"ל בשו"ת משנת יוסף חלק י"ג (סימן צ"ט) [ובטעות נכתב אצלם שהוא בחלק י"ב, וצ"ל כדכתיבנא].

ומשכבר הימים כתבנו בגליון אליבא דהלכתא (גליון ס"ו, אייר תשע"ג לפ"ק עמוד קמ"ח) לדון בענין הכנת מאכל שנהגו לאכול בשבת קודש, לימות החול, ומייתנין התם לתשו' מו"ר המשנ"י זצוק"ל, וכן נמי הבאנו דשאלנו זה מהגה"צ רבי שריה דבליצקי זצוק"ל וא"ל דזה אפשרי, וע"ש בכ"ד. מיהו כל מאי דדיינין התם הוא על עצם הכנת המאכלים ואיברא דישנם צדדים נוספים שיש לדון בהם והמשכיל יבין.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן ו'

הוצאת שברי זכוכית מחלון שנשבר בשבת

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך וש"ס,
אחדשה"ט וש"ת,

הן איקלע לידן ספר "ויוגד לאברהם" מהרה"ג החו"ב מוה"ר אברהם חן
שליט"א וראיתי לו (עמוד קפ"א) דדן בענין חלון שנשבר בשבת ונשאר שברי
זכוכית במסגרת החלון אם מותר להוציאם בשבת בכדי שלא ינזקו הילדים
מהם (ועמ"ש רמ"א ז"ל סי' ש"ח ס"ו) וצדדי ספקו אי הו"ל סותר ע"מ לתקן
ודן נמי את"ל דהכא ליכא סותר ע"מ לבנות כיון שהזכוכית סתורה ועומדת
ולא סתר דבר שלם משא"כ היכא שסותר דבר שלם כקיר נטוי בכדי לבנות
קיר אחר במקומו וכה"ג, ע"ש.

והנה מזה ימים ימימה זכיתי לשאול מקמיה הגאון הצדיק רבי שריה
דבליצקי זצוק"ל ע"ד חלון שנשבר אם מותר להוציא את שברי הזכוכית
ממסגרתו וא"ל דנראה שיש בזה משום סותר, וע"ע בספר עם מקדשי שביעי
ח"ב (עמוד קע"ה) דמייתי ממו"ר מרן שה"ת הגר"ח קניבסקי זצוצ"ק דס"ל
שיש בזה מתקן מנא, ומיהו מייתי התם ממרן הגרשז"א זלה"ה (הו"ד
בששכה"ל הנדמ"ח פכ"ג ס"מ) דאם יש חשש שינזקו מכך ילדים מותר לומר
לגוי שיוציא הזכוכיות ואם אין גוי יוצאם ישראל בשינוי וכגון ברגלו ע"ש.
ועי' בגליון אליבא דהלכתא (גליון ס', עמוד קמ"א) מש"כ בזה, ע"ש (ויתכן
שכתבתי בזה מכבר למע"כ נ"י ומיהו יש בזה תוספת דברים מס' ויוגד
לאברהם הנ"ל, ויל"ד בסברתו).

בכל חותמי ברכה

הק' משה חליוה

סימן ז'

סגולות למוצאי שבת

למע"כ ידידנו האברך המופלג בתו"ש הרח"ג רי"ח עובדיה שליט"א,
שלו' וברכה וכ"ט סלה,

אחזיקנא ליה טיבותא בעד קונטרסו היקר **והייתם לי סגולה** בו קיבץ
מנהגים ענינים וסגולות לשבת קודש וכבר אתמחי גברא בקונטרסיו
הקודמים אשר נתקבלו בחיבה בי מדרשא, ותשוח"ח.

לחיבת הקודש קאתינא לאוסופי ליה מ"ש גאון עוזינו מרן הגרחד"א ז"ל
בברכ"י סי' רצ"ג (ס"ק ב') וז"ל ראיתי מטהרת יד הקדש מהרח"ו זצ"ל בשם
רבינו האי גאון ז"ל שכתב וז"ל קבלה דמנסי שיש הצלחה כשמושך אדם
ומאריך באומרו ברוך ה' המבורך באפוקי שבתא עכ"ד ואחר זמן מצאתי
בהלכות גדולות סוף הל' ציצית דף מ"ח ע"ב שכתב ומבעי ליה לאיניש
לאוגודי בברוך ה' המבורך באפוקי שבתא דנינצל מהזקא דההיא שבת וכ"כ
ארחות חיים דף ס"ו ע"ג, עכ"ל.

עוד ראיתי למע"כ נ"י דהביא סגולות בעניני סעודה רביעית ויש להוסיף נמי
מ"ש בשבת (דף קי"ט ב') חמין במוצאי שבת מלוגמא פת חמה במוצאי שבת
מלוגמא, ופירש"י (שם, ד"ה חמין לשתות ולרחוץ, ושם (ד"ה מלוגמא)
פירש"י "רפואה", ע"ש. ועי' בכה"ח (סי' ש', ס"ק י"ב) מ"ש מספר דברי יצחק
דפת חמה במוצ"ש הוי מלוגמא שלא יהיה לו עצבות ונרמז בקרא ומחבש
לעצבותם, דמחבש ראשי תיבות חמין במוצאי שבת מלוגמא, ע"ש (ועי'
בתשובתינו גם אני אודך חלק י"ז (סימן י"ז סק"ג) מש"כ בעניני חמין ופת
חמה במוצ"ש, ע"ש).

והנני חותם בברכה נאמנה שיזכה להוסיף חיל בזיכוי הרבים.

ביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה

סימן ח'

קידוש לבנה בעלות השחר

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

ע"ד השאלה אי מצי לקדש הלבנה בעלות השחר ע"י בספרנו ענפי משה בהל' ועניני ראש חודש (סימן ל"ה) מה שכתבנו בזה בעזה"י מספרי דרבנן.
ומה שכתבנו בתו"ד לדון בזמן שליטת הלבנה הנה איכא לאוסופי נמי דברש"י (בראשית י"ט כ"ד ד"ה המטיר על סדום) כי וז"ל בעלות השחר כמו שנא' וכמו השחר עלה (פסוק ט"ו) שעה שהלבנה עומדת ברקיע עם החמה לפי שהיו מהם עובדין לחמה ומהם ללבנה אמר הקב"ה אם אפרע מהם ביום יהיו עובדי לבנה אומרים אילו היתה לבנה מושלת לא היינו חרבין כולנו ואם אפרע מהם בלילה יהיו עובדי החמה אומרים אלו היה ביום כשהחמה מושלת לא היינו חרבים לכך כתוב וכמו השחר עלה ונפרע מהם בשעה שהחמה והלבנה מושלים, ע"כ.

ובגור אריה (שם) כי ואע"ג דאחר עלות השחר נמי הלבנה נראית מ"מ אינה מושלת דשרגא בטיהרא מאי אהני (חולין ס' ב') ומעלות השחר שניהם מושלים דאמרינן בברכות (ח' ב') לענין ק"ש של ערבית אם קראה אחר שעלה עמוד השחר יוצא בה משום ק"ש כל זמן שלא תנץ החמה משעת עלות השחר יצא גם כן (שם) שמזה אנו רואים שנחשב קודם הנץ החמה אחר שעלה השחר מן היום ומן הלילה עכ"ל.

ולכאוי' כל זה הוא כתנא דמסייע לרבוותאי דס"ל דאי נראית הלבנה היטב בעלות השחר שפיר מצי לקדשה בההוא זימנא. ועיי' במדרשי חז"ל דאייתין התם, ודוק היטב. (והחולקים בזה נימא דיסברו דבעי דיקדשנה בזמן שליטתה בלבד דהוא בלילה ולא בזמן ששולטת נמי עם היום).

ביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה

סימן ט'

אפיית מצה שא"א לאכלה לשם מצוה אלא שלא כדרך אכילה

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,
שלי וברכה וכט"ס,

כתב גאון ישראל מרן הגר"ד לנדו שליט"א בספרו (מועד, סי' י"ד ס"ק ב' אות
ב') וז"ל עי' לאפות מצה שאי אפשר לאכלה לשם מצוה אלא שלא כדרך
אכילתו, כגון שאופה סמוך מאד לסוף הזמן ותהיה חמה מאד שנכוה גרונו
(עי' רמב"ם פרק י"ד ממאכלות אסורות הלכה י"א) בסוף הזמן", עכ"ל.
ובהיותי אצל מרן שליט"א (שביעי של פסח תשפ"ד לפ"ק) שמעתי מפי קדשו
להך ספיקא ואמר מרן שליט"א שיש משנה למלך שיש לדון ממנו לנידון זה,
ויתכן דכוונתו למשל"מ הלי יסודי התורה (פ"ה ה"ח) וצל"ע שם [ועי' בשדי
חמד כרך א' מערכת האל"ף כללים (ס"ק רנ"ח) ולקמיה בפאת השדה (ס"ק
ע"ב) מ"ש בדברי המל"מ, ע"ש].

בברכה נאמנה

הק' משה חליוה

סימן י'

נוסח הברכה באכילת הפסח

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך וש"ס,

שלו' וברכה וכט"ס,

מתנני' שלהי פסחים (קכ"א א') בירך ברכת הפסח פטר את של זבח וכו',
ופירש"י (שם, ד"ה ברכת הפסח) וז"ל על אכילת פסחים על של זבח חגיגת
ארבעה עשר ומברכין על אכילת שלמים, ע"כ.

וברש"י זבחים (ל"ז א' ד"ה בירך ברכת הפסח) כתב בתו"ד וז"ל ושנינו
בתוספתא דפסחים על הפסח הוא אומר אשר קדשנו במצוותיו וציונו לאכול
הפסח ועל הזבח הוא אומר אקב"ו לאכול את הזבח וכו', ע"ש.

וצ"ע מ"ט ברש"י דפסחים נקט דברכת הפסח "על אכילת פסחים" ובזבחים
מייתי מתוספתא דהברכה "לאכול הפסח", ותו צ"ע בשינוי לשון ברכת
השלמים, ודחיקא למימר דמ"ש בזבחים היינו דמייתי ללישנא דתוספתא
ובפסחים כתב הנוסח כדמברכין.

ולפענ"ד נראה דמ"ש רש"י דפסחים "על אכילת פסחים" וכן גבי שלמים "על
אכילת שלמים" אין הכונה שנוסח הברכה הוא בהאי לישנא אלא כוונתו
אעצם הברכה שצריך לברך באכילתו. ואה"נ דנוסח הברכה כמ"ש רש"י
בזבחים "לאכול הפסח" (ועשטמ"ק בזבחים דגריס "לאכול את הפסח"
ע"ש).

ויש לסייע לכל הא ממ"ש בשמואל א' (פ"ט י"ג) כי הוא יברך את הזבח,
ופירש"י (שם, ד"ה יברך את הזבח) בתו"ד וז"ל על השלמים מברכין
באכילתם ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וציונו
לאכול את הזבח, ע"כ. והוא כמ"ש רש"י דזבחים וש"מ דמ"ש רש"י דפסחים
היינו אברכה אעיקר אכילתו וכדפרישנא.

הן אמת דבספר פני שלמה להגר"ש גאנצפריד זלה"ה עמ"ס פסחים (שם)
נראה דקמפרש בדברי רש"י דכוונתו דכן הוא נוסח הברכה "על אכילת
פסחים" והוא מדמסבר מ"ט רש"י נקט לה בלישנא **דעל** ע"ש היטב, וע"ע
בדבר שמואל עמ"ס פסחים (שם) דנראה דאיהו נמי ס"ל כן בדעת רש"י, וצ"ע
בזה.

בכל חותמי ברכה, הק' משה חליוה

סימן י"א

מכתב לקונטרס "מנחת פרי" עמ"ס פסחים

למע"כ הבה"ח והמופלג בתורה ויר"ש עדיו לגאון ולפאר בישראל כמר אשר
דרשן שיחי לאי"ט מלומדי למד בישיבת פוניבז',
שלו וברכה וכט"ס,

תשוח"ח בעד קונטרסו "מנחת פרי" עמ"ס פסחים, עיינתי בו באיזהו מקומן
וראיתיו משדד מעמקים בבינה והשכל, ובלתי ספק כי אם יוסיף בדרכו דרך
הקודש לאילנא רברבא יתעביד, כמו כן שמחתי לשמוע מידידנו הרה"ג
מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א כי קיבל ממע"כ נ"י תשובות ערוכות
לשאלותיו המחכימות ויה"ר שיזכו להוציאם לאור עולם בקרב ימים.
מ"ש (ריש סימן ט"ו) בענין עני דשואל ומוכר כסותו לארבע כוסות ואי הוא
מה"ט דפרסומי ניסא ע"י נמי במגיד משנה הל' חנוכה (פ"ד הי"ב) מאי
דמבואר מדבריו דאמנם הוא מדינא דפרסומי"נ, ע"ש היטב. וגבי גדר פרסומי
ניסא בנר חנוכה יש להאריך ממ"ש בב"י שלהי תרע"ג ממחר"י אבוהב ז"ל
משמיה דהארחות חיים, ע"ש. וע"י נמי בשו"ע סי' תרע"ז (סעיף ב') וע"ע
בשעה"צ סי' תער"ב (ס"ק י"ז) גבי הדר בין הנכרים, ע"ש. ועמ"ש בשו"ת
אגרות משה (חאו"ח ח"ד, סי' ק"ה ס"ק ז') אי פרסום הנס מעכב בנר חנוכה,
ע"ש.

ומ"ש לדון במי שאינו מרגיש בן חורין כלל מחמת שההסבה מצערנו ע"י מאי
דכתיבנא לדון בזה בספרנו ענפי משה בהל' ועניני פסח (סי' רי"ח) ובסו"ד
הבאנו דכששאלנו ממור"ר מרן שה"ת הגר"ח קניבסקי זצוק"ל גבי המצטער
מן ההסיבה אי מיפטר מינה ואמר לן דלא, ע"ש.

בברכה וברוב יקר
הק' משה חליוה

סימן י"ב

רמזים באמירת "קדש ורחץ" בהגדש"פ

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

בהגדש"פ שם משמואל מהגה"ק מהר"ש מסאכטשוב זלה"ה (עמוד ל"א) כ'
וזל"ק קדש ורחץ, ולכאורה היה ראוי לכתוב רחץ וקדש כדכתיב ורחצת
וסכת ושמת שמלותיך, אך אמר כ"ק אבי אדומו"ר [=האבני נזר] זצללה"ה
משום דביצ"מ היתה הגאולה אף שלא היו ראויין כדכתיב ואת ערום ועריה
וכמו כן לדורות מתעוררת בזמן הזה השפעת הקדושה לכל א' אף שאיננו
ראוי לכך עכ"ד. ולדעתי יש עוד רמז שלשון קדש הוא הזמנה מלשון הקדיש
קרואיו שעכ"פ צריך להזמין עצמו לקבל, ולעומת ההזמנה זוכין להקדושה
לא פחות ולא יותר, עכ"ל.

וי"ל בס"ד רמז למ"ש מהגה"ק האבני נזר זלה"ה דהנה "קדש ורחץ" עם
הכולל דב' התיבות אלה בגימטריא מכוונת אף שלא היו ראויין.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן י"ג

אכילת דברים חמוצים בר"ה באופנים שונים

למע"כ הרה"ג מוה"ר רכב"מ דדון שליט"א בעמח"ס רבים ויקרים, שלוי וברכה וכט"ס,

הנני מאשר קבלת מכתבו בנוגע למאי דכתיבנא בתשובותינו גם אני אודך חלק ל"ב (סימן ז') ע"ד אכילת גלידה או ופלים בטעם לימון בראש השנה והוסיף בזה דברים יקרים.

והנה בתו"ד מייתי מהגה"ק רבי פנחס מקאריץ זלה"ה (הו"ד בספר אמרי פנחס תפ"א) דר"ה הוא התבנית של כל השנה וכמו שאדם נוהג בר"ה כך יתנהגו עמו כל השנה, ולכך אין אוכלים חמוצים בר"ה כי האוכל דברים חמוצים מעוות ומעקם את פניו לרגע מחמת החמיצות ותשאר ח"ו תבנית שכזו כל השנה אתו"ד, ומע"כ נ"י רצה לומר דלדבריו דהגה"ק מקאריץ ז"ל רק חמיצות שמעקמת פניו אין לאכול בר"ה אך חמיצות מועטת אינה בכלל זה, אתו"ד.

ולפענ"ד אין הכרח דלדברי הגה"ק ר"פ ז"ל תליא הדבר בשיעור החמיצות, ואך שאמר לדבריו כטעם כללי לענין זה. וכפי דנראה פשוט שאין לאכול דבר חמוץ מאד אף באופן שיכריח עצמו שלא לעוות פניו, מחמת שעצם אכילת דבר חמוץ ל"ה סימן טוב (וע"ע בספר הליכות עולם מהנהגותיו דכ"ק האדמו"ר רבי יעקב ישכר בער זלה"ה מנדבורנה) (אלול – תשרי עמוד ק"י וק"א ובהערות) ע"ש ואכמ"ל).

תו ראיתי מ"ש מספר מדרש הוראה (סי' ק"ט) דס"ל שמי שנפגע לו חוש הטעם מחמת הקורונה ר"ל יכול לאכול חמוץ, ע"ש. וגם זה לא ברירא לי דיתכן שיש ליזהר בכל כי האי מחמת עצם המין שהוא חמוץ (ומעין זה ע"י בתשובותינו גם אני אודך חלק כ"ח (סימן ט"ו) מה שנו"נ קמ"י גאון ישראל מרן הגר"ד לנדו שליט"א בענין אכילת מרור למי שאין לו חוש טעם, ע"ש היטב, וה"ה הכא דאפשר דאזלינן בתר מהות המין).

בכל חותמי ברכה

הק' משה חליוה

סימן י"ד

בהא דסוכה מגינה מזרם ומטר

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

בסוכה (דף ו' ע"ב) טעמיה דר"ש מהכא וסוכה תהיה לצל יומם מחורב
ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר, ובספר נתיבות מרדכי להגר"מ גיפטר
זלה"ה עמ"ס סוכה (שם) כתב להעיר בזה וז"ל צ"ע דהרי סוכת מצוה הויא
רק לצל ולא מזרם וממטר, עכ"ל.

ולכאורה יש ליישב זה לפימ"ש הערוך לנר (שם, תוד"ה וסוכה) בסו"ד אהא
דמקשי המפרש בדברי הירושלמי היכי ילפינן מקרא זה דהוי דברי קבלה
וז"ל א"נ י"ל דלכאורה יקשה לתי' רב מתנה מאי דרשו ר"ש ורבנן בקראי
דבסוכת לכן י"ל דודאי עיקר דרשא מבסוכת אתיא רק מדלא ידעינן אי
סככה בעי קרא או הלכתא לגרע או אי דורשין תחלות לכן יליף כל א' מקרא
דישע"י לגלות היאך נדרש מבסוכת, אבל בסוכת ודאי צריכה דאין למדין
מדברי קבלה, עכ"ל (ולפי"ז לא נחתי למילף מהתם אלא את צורת הסוכה
ואה"נ דמהותם שונה).

וראיתי מטין מספר עמק סוכות דכתב דלר"ש דיליף מהאי קרא דבעינן ד'
דפנות הא מיהא כשישנם ג' דפנות וטפח הסוכה כשרה, וכן בסוכה העשויה
באופן דלבוד, דילפינן לה מהללממ"ס, ודוק בזה.

והראני ידידנו הרה"ג ר"א הכהן טוויל שליט"א בשו"ת שבט הלוי חלק ד'
(סימן נ"ז) דכ' בסו"ד וז"ל ולדידי זה ליתא כלל דהא כ' ב"י סי' תרל"א דסכך
העשוי לצל היינו להגן מן השמש ומן המטר, ואף שלא נמצא ברש"י שלפנינו
שם ח' ע"ב מכ"מ כן כ' הרא"ש שם סי' י"ב ובלבד שתהא מסוככת כהלכתו
אר"ח והוא שעשאה לצל להתלונן תחתיו מחורב וממטר ע"כ, והיינו דנלמד
מקרא דישע"י ד' וסוכה תהיה לצל יומם מחורב ולמחסה ולמסתור מזרם
וממטר, וס"ל להני ראשונים דסיפא דקרא ארישא קאי דזה ג"כ בכלל צל,
ואפי' לר"ח החולק בתוס' וברא"ש שם דס"ל דאדרבה דסכך מעובה המעכב
מגשמים פוסל ומכ"ש דאינו מתנאי הכשר סוכה שיגן מן הגשמים מכ"מ עיין
בהג"ה מ"י פ"ה מסוכה אות ח' בשם הריב"א דגם לר"ת עכ"פ בעינן הצלה

והגנה מן הגשמים אלא דאם אין יורדין בה כלל פסולה, עכ"ל, וע"ש בכל דבריו (ועמ"ש בשו"ע דהגה"ק רש"י זלה"ה ריש סי' תרכ"ו) ויל"ד בכל זה.

ביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה

סימן ט"ו

חילוני המתנגד לטבילת כליו אם רשאי בנו להטבילם בלא רשותו

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך וש"ס,
שלי וברכה וכט"ס,

בשו"ת אליבא דהלכתא ח"א (סי' רכ"ג) כ' לדון בבעל תשובה שאביו מתנגד
להטביל את כליו בכוונה מכוונת והודיע שאף אחד לא יטביל את כליו אם
מותר לבן להטביל את הכלים כשאביו אינו נמצא בבית. והעלה וז"ל אם
האבא מתנגד בפירוש שיטבילו את כליו אסור להטבילם משום גזל ואם
הטביל ברכתו לבטלה ולא הועילה הטבילה בכלים אלו וכו'. ובהערה דשם
נו"נ בזה דאי יטבול הכלים כשמתנגד לזה הרי הוא עובר בגזל והוי מצוה
הבאה בעבירה וברכתו לבטלה וע"ש בכ"ד.

ולפענ"ד נראה דיתכן דאדרבה מצוה לבן להטביל את הכלים ע"מ לאפרושי
לאביו מאיסורא ועי' בספר פסקים ותשובות סי' ק"כ (ס"ק ב') מ"ש בגדר
איסור אכילה מכלי שאינו טבול ע"ש היטב. (ול"ד לתרומה דהתם אימעית
דאי אינו רוצה שיפריש לא מהני) ואת"ל דחושש להברכה יוכל ליקח כלים
משלו החייבים בברכה ויפטרם אגב הא. ואי לית ליה כלים משלו או שאין לו
מי שיוציאו בברכה יתכן דעדיפא שיטביל הכלים בלי ברכה משלא יטביל
הכלים כלל.

בברכה וביקר
הק' משה חליוה

סימן ט"ז

אם יש דין ערלה בפירות הפקר

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,

בשו"ת אליבא דהלכתא ח"א (סימן רל"ו) כתב וז"ל האם יש דין ערלה באילן
פירות שהוא הפקר. תשובה. יש בו דין ערלה. ובהערות דשם מייתי מ"ש
בשו"ע יו"ד סי' רצ"ה (סעיף כ"ה) הנוטע בתוך שלו לצורך רבים חייב, ובשו"ע
(שם, סכ"ו) כתב הנוטע ברה"ר וכו' חייב, וע"ש בכ"ד.

ויש להעיר דלכאוי אינו מדויק כולי האי דחזינן ברמב"ם הלי' מעש"ש ונטע
רבעי (פ"י ה"ו) העולה מאליו במקום טרשים פטור אפילו הנוטע במקום
שאינו ישוב פטור והוא כדי שלא יהיה עושה כדי טיפול שמטפל בפירותיו עד
שמביאן לישוב אבל אם היה עושה כדי טיפולו חייב בערלה, ע"כ. ועי' בנושאי
כלי הר"מ ז"ל מ"ש בזה. וידוע בשער בת רבים מאי דתירצו גדולי האחרונים
עפ"י הר"מ ז"ל הנ"ל עובדא דרשב"י וברי' ר"א זיע"א שניזונו מאילן
החרובים שעלה להם ע"י המערה.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן י"ז

בענין יחוד ברכבת

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכוט"ס,
נשאלתי אם יש איסור יחוד ברכבת וכגון שעולה בתחנה ראשונה וכל העולים
בגדר פרוצים ופרוצות רח"ל. ומצינו בספרי זמננו שדנו אי איכא יחוד במטוס
ומטין מספר חוט שני למרן הגאב"ד זצוק"ל (יחוד, עמוד ר"ז) דכ' גבי מטוס
שכל הנמצאים בו נכרים דכיון דנמצאים במטוס אנשים רבים הו"ל כרשות
הרבים שאין בזה יחוד, ע"ש. ויש עוד איזה סברות לקולא בזה וכמבואר
בספר גן נעול הלי יחוד (פ"א, הערה קי"ג) וע"ע בספר היחוד בהלכה (עמוד
נ"א, ס"ק ק"ח) דנקט שבמקום ציבורי אין חשש לאי' יחוד (ויל"ד למשמעות
דברי החו"ש דמשמע דלא סגי במה שהוא מקום ציבורי אלא דבעי שיהיו שם
אנשים רבים) ולכאוי' ה"ה ברכבת (נתלבן עם ידידנו הרה"ג ר"י מדלסי
שליט"א).

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן י"ח

הכנסת אורחים כשעי"ז יוכל להכשל בלשון הרע ח"ו

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס,

שלו' וברכה וכט"ס,

בספר מעינה של תורה (פי' וירא, עמוד ע"ה) כי אמ"ש בשבת (דף קכ"ז) מכאן שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה וז"ל מאי נ"מ להלכה בשבילנו זה שגדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה, ברם, מזה אנו למדים כי אף על פי שלפעמים הכנסת האורחים כרוכה בביטול תורה או בשמיעת מקצת לשון הרע בכל זאת אין להתחשב בזה אלא לקיים מצות הכנסת אורחים שגדולה היא מקבלת פני השכינה (בשם הבעש"ט ז"ל) עכ"ל. ולכאוי' הדברים תמוהים דהא ניחא מה שכרוך הכנסת אורחים בביטול תורה די"ל דביטולה זהו קיומה ולא המדרש עיקר אלא המעשה דלהכי מניח תלמודו ומכניס אורחיו אך מה היתר ישנו "בשמיעת מקצת לשון הרע", ואטו הותרו איסורי תורה בעבור מצות הכנסת אורחים, וכבר הערנו מזה בעבר. וחפשי מקור לשמועה זו משמ"י דהגה"ק הבעש"ט ז"ל ומצאתי בס' בעש"ט עה"ת דמיינתו מספר תולדות יעקב יוסף להגה"ק מהרי"י מפולנא זלה"ה (בסוה"ס, ס"ק כ"ד) דכ' וז"ל עוד שמעתי ממורי [=הבעש"ט ז"ל] ביאור גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה (שבת קכ"ז א') והקשה והעלה שלפעמים הכנסת אורחים הוא ביטול תורה או **סיפורי לה"ר** וכו' מ"מ גדולה הכנסת אורחים, עכלה"ק.

ולהאי לישנא דהתולדות יעקב יוסף י"ל דהמכוון בזה דפעמים שמגיעים אורחים לביתו ומשכח"ל שיתחילו לספר לה"ר ח"ו, ואה"נ דהבעה"ב השומע יצטרך למחות בהם ואין לו שום היתר לשמעם אך היה הו"א דנימא שלא יכניס אורחים ע"מ שלא יכנס לשאלות דלה"ר וקמ"ל דאפ"ה גדולה הכנסת אורחים וכו', ודוק.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן י"ט

אם מותר לכתוב על צנצנת קפה שהיא בהכשר מסוים ע"מ שלא יקחו הימנה

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,

שלי וברכה וכט"ס,

ע"ד השאלה במי שמביא לכולל צנצנת קפה וכיו"ב לשימושו הפרטי וחושש
שבטעות יקחו מן הקפה (ואף אין רוצה לכתוב שמו על הצנצנת ע"מ שלא
יהיה כאלו שיקחו מחמת מורי התירא וכה"ג) אם רשאי לכתוב על הצנצנת
שהיא בהכשר מסויים שאין נהוג באותו מקום לאכלו או שיש בזה חשש
דמדבר שקר תרחק.

הנה בספר אמת קנה (פ"ד סכ"ח ובהערה ל"ח) מייתי מגמ' ורש"י דיבמות
(דקט"ו ע"ב) שאם מצא חבית וכתוב עליה תרומה הרי אלו חולין דלפנחיה
שבקיה ור"ל להצלת וכו' שיבדלו בנ"א מהם ר"ל כאדם שתולה ממונו באדם
חשוב כדי שלא יגזלוהו הימנו וכו'. ובנדרים (כ"ז ב') נודרים להרגים וכו'
שהם של תרומה או של בית המלך, והיינו כאמור. ודבספר תא"ל (פ"ה סי"ג)
כ' מגדולי הפוסקים שמותר לשלוח חבילת מצות ולכתוב עליה "זכוכית"
בכדי שיזהרו בה ביותר ולא ישברוה, וע"ש בהוספות דעדיף לכתוב (על
המצות) "שביר" באם יספיק זה, ותו כתב מגמ' גיטין (דף ס"ב) שאומרים
לע"ה שאם יגע בתרומה וחלה יחזור לטבלו אף שאין הדבר כן, אלא בכדי
להציל את התרומה. ועמ"ש משו"ת תשובות והנהגות ח"ב (סי' תקכ"ג) ע"ש.
ולכאוי"ה בנד"ד דמישראל שרי, ואפשר דיש ליעצו בזה דמאחר ובד"כ בכל
דברי מאכל ישנם כמה הכשרים וישנו הכשר המקובל פחות וכו' דיכתוב את
הפחות ועי"ז ימנעו מליקח משלו.

בכל חותמי ברכה

הק' משה חליוה

סימן כ'

אם האב יכול לכתוב פתק לגנות בשם האם

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך וש"ס, שלוי וברכה וכו"ס,

בקונטרס שאל אביך (עמוד קנ"ג) נשאל מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א פְּשָׁקָאִים אינה יכולה לכתוב פתק לגנות (על מעשה טוב שהילדה עשתה וכה"ג) וכגון יולדת או שאינה נמצאת בבית אם יוכל האב לכתוב פתק לגנות ואם יכול אי צריך למעט בכתובה. והשיבו מרן שליט"א "האבא יכול לכתוב ולחתום את שם האמא כאילו האמא כתבה", עכ"ל (ובפשטות כל זה מטעמי צניעות). וצ"ע אי ל"ש בזה משום גניבת דעת להגנות שחושבת שכן כתבה לה האם, ואולי ל"ש זה באב הכותב ומה"ט דאשתו כגופו (אך צ"ע היכי אמרי' להא דאשתו כגופו ועי' בספרנו ענפי משה בהל' ועניני עירובין (סי' פ"ב) מ"ש בהאי ענינא). וכן יל"ד בזה מצד מדבר שקר תרחק. ואולי דיש בכל זה משום דרכי שלום (ועי' בח"ח הל' רכילות כלל א' ס"ח) ויל"ד בזה מכמה דוכתי. ושמא יש לחלק (לענין גניבת דעת) בין היכא שכותב על המעשה טוב שעשתה ותו לא, לבין היכא שכותב דברי שבח על עבודתה של הגנות. ולכאוי אי יכול לשאול את אשתו ולכתוב בשליחותה הא עדיפא. א"נ יל"ד כשכותב כפי מה שרגילה האם לכתוב דלכאוי קיל טפי. ויש לן בזה הרהורי דברים וכל פיסטי דאורייתא טבין.

ביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה

סימן כ"א

מכתב לקונטרס "ואלה מסעי בני ישראל"

שלומים מרובים כטל ורביבים למע"כ ידידנו הרה"ג רב הפעלים מוה"ר
גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך וש"ס,
אחדשה"ט וש"ת,

תשוח"ח בעד קונטרסו "ואלה מסעי בני ישראל" אשה הו"ל לרגל מסע
משפחת הרטמן הי"ו לקברי צדיקים בפולין, ומידי עיוני בקונטרסו ראיתי
דהביא מספר זכרונם לברכה (בערך הפני יהושע) דמייתי מ"ש מרן הגרחיד"א
זלה"ה על רבינו הפני"י ז"ל בספרו שם הגדולים בכמה דוכתי וכן נמי מ"ש
בתו"ד "ואני הצעיר זכיתי לקבל פני שכינה איזה ימים ומראהו כמראה
מלאך האלקים" וכו'. ואיכא לאוסופי נמי דבספר מעגל טוב למרן הגרחיד"א
ז"ל (עמוד כ"ג) העלה עלי גליון את פגישתו עם רבינו הפני"י ז"ל ואף שם כתב
עליו תואר זה "ומראהו כמראה מלאך האלדים" וע"ש מאי דדיבר עמו הפלא
ופלא, ויה"ר שנסיעתם זו תהיה לרב תועלת לאחוז בדרכי אבות ולדבוק
בדרכם ועי"ז יהיו מליצי יושר וזכות עבור המשתטחים על קברם לפקדם
בדבר ישועה ורחמים אכי"ר.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן כ"ב

במ"ש בכלה רבתי (פרק שלישי) שאהרן הכהן היה אוהב שלום ורודף שלום

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס,

שלו' וברכה וכט"ס,

במסכת כלה רבתי (פרק שלישי) אי' דאהרן הכהן ע"ה היה אוהב שלום ורודף שלום ובתו"ד אי' שמע על בעל ואשתו שעשו מריבה הולך אצל הבעל ואומר לו בשביל ששמעתי שנתרצית עם אשתך אם אתה מגרשה ספק תמצא כמותה ספק לא תמצא וכו' ועל זה היו כל ישראל אנשים ונשים אוהבים אותו וכו' וכו' תאנא שמונים אלף בחורים קרואים בשם אהרן יצאו אחר מטתו אמאי מרחמתיה ומאן דאיהדר ואיתעברה, ע"כ, וע"ש (ועי' במתני' אבות פ"א משנה י"ב עי"ש).

וי"ל בס"ד על דרך רמז דהנה "אוהב שלום ורודף שלום" עם האותיות עולה בגימטריא שמונים אלף בחורים אהרן, (עוד יש ללמוד ממ"ש בכלה רבתי לענין קריאת שם ע"ש מי שהוא בחיים דהא הכא חזינן דשמונים אלף בחורים נקראו על שמו של אהרן הכהן ע"ה בחיי חיותו וכזאת ציינתי דמבואר בכ"מ בש"ס, ואכמ"ל).

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן כ"ג

בקרא (בראשית י"ח א') וירא אליו ה' וגו'

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,
שלו' וברכה וכט"ס,
באוה"ח הק' (בראשית י"ח א') כ' בתו"ד וזל"ק עוד ירצה לומר כי אחר שמל
אברהם אז נגלה בבשרו יו"ד רשימו קדישא (תנחומא צ"ו י"ד) והוא אומרו
וירא אליו ה' והוא מאמר הזוהר (ח"א צ"ד א') וז"ל "וכל מאן דשריא ביה
רשימא קדישא שריא ביה שכינתא", עכלה"ק.
וי"ל בעזה"י רמז לדברי קדשו דהנה ויר"א אתון **אור י'** והיינו דאחר שמל
נתגלה בבשרו יו"ד רשימו קדישא.

ביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה

סימן כ"ד

בקרא (בראשית י"ח א') וירא אליו ה' וגו' לענין נ' שערי בינה

בספר ארץ צבי עה"ת מהגה"ק רא"צ פראמער זלה"ה הי"ד מקאזיגלוב (ר"פ וירא) כתב עה"פ (בראשית י"ח א') וירא אליו ה' והוא יושב פתח האהל וז"ל יש לפרש לפי מה ששמעתי בשם החידושי הרי"ם זצ"ל בהא דאיתא בגמ' (ר"ה כ"א ב') נ' שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד. וביאר דבאמת כל החמישים ניתנו למשה אך שער הני הוא שידע האדם שעדיין לא נכנס אפי' באחד וזה כולן ניתנו למשה חסר אחד, שאז נודע לו שהוא חסר אפי' אחד עכד"ק ודפח"ח. ועתה אחר המילה הגיע אברהם למדריגתו העליונה כדאית' בזוה"ק (לך צ"ג א') ונתגלה לו ה' שער הני, ואז נוכח לדעת כי עדיין הוא יושב פתח האהל ולא נכנס כלל אפי' בשער הראשון עכ"ל, וע"ש. וי"ל בס"ד רמז לדברי קדשו דהנה "ישב פתח האהל" עולה בגי' "נגלו כל הני שערי בינה".

ביקרא דאורייתא

הק' משה חליוה

סימן כ"ה

**רמזים בקרא (בראשית י"ח א') וירא אליו ה' וגו' במשנת הציצים ופרחים
זיע"א**

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני
אודך ושא"ס,

שלי וברכה וכט"ס,

בספה"ק ציצים ופרחים מהגה"ק רבי יעקב זלה"ה (מר ברי' דמרן הגרי"ח
ז"ל) ר"פ וירא כתב עה"פ (בראשית י"ח א') וירא אליו ה' וז"ל אליו א"ל י"ו
רמז בזה מ"ש הרב בשה"פ דע"י המילה תקן אברהם אע"ה ח' גבורות בח'
חסדים שהם סוד המילה, וז"ש וירא אליו א"ל י"ו והוא היסוד. יושב ב"ו
י"ש, ועוד י"ל וירא אליו ה' ס"ת גימ' י"ב, ור"ל שהמשיך לו הארת י"ב
פרצופים, עכ"ל.

וי"ל בעזה"י דהנה **"ויר"א אלי"ו הוי"ה והו"א יש"ב"** עולה בגימטריא
ברי"ת ח' ורומז דע"י הברית מילה תיקן אאע"ה ח' גבורות בח' חסדים וק"ל.
תו כתב הציצים ופרחים (שם) וז"ל והוא יושב פתח האוהל, הנה ארז"ל
פתחיה זה מרדכי, ולמה נקרא שמו פתחיה שהיה פותח בדברים ודורשן וכן
היה אברהם אע"ה פותח בדברי תורה, פתח האהל, היינו תורה לשמה, שהיא
סוד לאה, כמ"ש הרב ז"ל לשמה לשם ה', ואהל אותיות לאה, עכ"ל.
וי"ל בעזה"י דהנה **פתח האהל** עם האותיות ועה"כ דב' התיבות עולה
בגימטריא **למד ולימד לשמה** (מוצאי י"ב חשוון יומא דהילולא דהגה"ק רבי
יעקב זלה"ה ברי' דמרן הגרי"ח זיע"א).

בברכה וביקר

הק' משה חליוה

סימן כ"ו

בקרא (בראשית י"ח כ"ז) ואנכי עפר ואפר

כבוד ידידנו הרה"ג מוה"ר גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בעמח"ס גם אני אודך ושא"ס,

שלו' וברכה וכט"ס,

תשוח"ח על אשר כבדני בקונטרס תפארת אהרן ע"פ וירא מתורתו של כ"ק האדמו"ר מהר"א ראטה זלה"ה (ברי' דהגה"ק החקי חיים ז"ל ונכדו של כ"ק הגה"ק מהר"א ז"ל) משומרי אמונים.

מדי עיוני בקונטרס ראיתי כי כתב עה"פ (בראשית י"ח כ"ז) הנה נא הואלתי לדבר אל אדני ואנכי עפר ואפר וז"ל נראה לבאר טעם אומרו ואנכי עפר ואפר, כי החשיב עצמו בדרגא נמוכה בהרבה יותר מכל הצדיקים הנמצאים בסדום החשובים עשרת מונים יותר ממני, כמסופר מהרה"ק מהוסיאטין זיע"א שהסתופף אצלו בחור מבוגר שרינו אחריו רינונים שונים והרה"ק קירבו למאוד וכמה שניסו לדבר אליו ולהניאו מכך וגם לשונות רע שהביאו לפניו לא אבה להאזין להם ופ"א בא לפניו יהודי בעדות נאמנה שראה בעצמו ולא היה עד שמיעה שהבחור עבר על אחת ממצוות עשה אשר לא תעשנה [מצוות כאלו שהתורה ציוותה לא לעשות כן] ולא היה כבר שום דרך לדחות ולומר שאינו מאמין ונשתנה צורתו כיון שלא היה לו מה לומר, ונתעמק במחשבתו והפטיר ואמר אני גרוע יותר ממנו, כי אילו עמדתי במצב שלו ומדרגתו אולי הייתי מתנהג גרוע יותר ממנו. ופירוש הדבר ע"פ דברי הרבי רבי ברוך ממעזבוז זיע"א על הפסוק (תהילים ל"ז י') ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו, שבכל יהודי יש מעט מזעיר שבזה הפרט איננו רשע ואם תתבונן במקומו ומצבו מהיכן צמח ויצא ובאיזה סביבה הוא חי ואלו נסיונות עוברים עליו, אז תיווכח כי ואיננו, שאילו היית במצבו גם חלק הקטן הזה לא היה נשאר אצלו, ועל דרך זה אמר אברהם ואנכי עפר ואפר, כי ביקש ללמד זכות עליהם ולומר שהוא גרוע הרבה יותר מהם, עכ"ל.

והאיר ה' את עיני דיש לרמוז לדבריו דהנה **עפר ואפר** עולה בגימטריא מכוונת **ואין רשע**, והיינו כאמור ע"פ דברי הגה"ק ר"ב זלה"ה ממעזבוז, וליכא מידי דלא רמיזא באורייתא קדישתא.

בברכה וביקר

הק' משה חליוה